

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van

Succulenta

Jaargang 8 nummer 9, september 2023

Mannelijke bloem van *Corallocarpus bainesii* uit collectie Johanna foto Ben

Plant afkomstig van Bert Hommerson in 2017

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk   0487 – 542704
voorzitter   th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg   06-30426230
penningmeester   johannajongekrijg@gmail.com

Riet Maessen   024 – 3440425
secretaris   rietmaessen@xs4all.nl

REDACTIE NOVIOCACTUM

Ben Groen   06– 50996256
   legroen28@gmail.com

Contributie: € 20,- per jaar (huisgenootleden € 10,- per jaar)

Bankrekening NL12ABNA0805932216 tnv J. Jongekrijg en/of
T. Heijnsdijk

Bijeenkomsten:

Wijkcentrum De Schakel, Archimedesstraat 9, 6533 MA Nijmegen

De 2de dinsdag in de maand behalve juni-augustus. Aanvang 19.30 precies.

Agenda

Op dinsdag 12 september bijeenkomst in de Schakel. Wiebe Bosma houdt dan een lezing over Madagascar deel 2

Op dinsdag 10 oktober komt Andre van Zuijlen met een voordracht over Mexico

Op dinsdag 14 november Theo Heijnsdijk met ABC van vetplanten en cactussen (vervolg)

Redactioneel

Functioneloos

Afgelopen zaterdag bezocht ik met een vriend de plantenmarkt in de botanische tuin Utrecht. Twee jaar geleden was hier de najaarsmarkt van de Nederlandse Rotstuijnen Vereniging. Gedwongen door teruglopend bezoek is deze activiteit van de NRV omgezet naar een plantenmarkt met een veelvoud aan standhouders. Nog wel veel rotstuijnplanten te koop, maar daarnaast heel veel andere mooie tuinplanten, zaden, knollen en bollen, tuingereedschap etc. Het was druk, met opvallend veel jonge mensen. Blijkbaar is deze formule voor veel mensen interessant. Bij de stand van Carnivora, de werkgroep van insectenvangende planten, stonden wat Roridula planten, tussen zonnedauw met plakbladeren en enzymen om hun vangst te te verteren. Deze Zuid-Afrikanen hebben enzymloze plakbladeren, waar net als zonnedauw insecten aan blijven plakken. De plant heeft helaas geen mogelijkheid om van zijn vangst te profiteren. Maar een roofwants die op Roridula leeft, zuigt de gevangen insecten uit. Die heeft voordeel, het nut voor de plant is voor mij onduidelijk. Misschien laat de wants wel excrementen achter die de plant kan gebruiken. Ook in onze succulenten zijn planten met onbegrepen plakbladeren, bv. *Aeonium glutinosum*. En over functioneloos gesproken, waarom heeft *Opuntia robusta* extraflorale nectariën? Misschien zijn sommige eigenschappen wel functioneloos en wordt er pas veel later een functie voor ontwikkeld.

Een mooi en bekend voorbeeld van schijnbaar functioneloos ontstaan zijn veren. Ontstaan bij de dinosauriërs als sier? om het lichaam warm te houden? Haren kwamen ook voor en werken goed tegen koude. Als ze al een functie hadden dan is dat een andere waar veren nu voor gebruikt worden. Uit deze schijnbaar voor vliegen nutteloze veren ontstonden dino's die wat kon klapperen met kleine gevederde vleugeltjes waar ze verder niet veel mee konden. Vervolgens kwamen er dino's die glijvluchten konden uitvoeren met hun verder ontwikkelde gevederde vleugels. Hieruit evolueerden de vogels.

Ik denk dat functioneloos niet bestaat, maar een eigenschap is die ooit of nooit van betekenis wordt.

Ben

Van de voorpagina

Corallocarpus bainesii (Hook.f.) A.Meeuse

Bothalia 8: 41(1962).

Familie: Cucurbitaceae

Synoniemen

Corallocarpus sphaerocarpus Cogn. (1888)

Dat deze plant tot de komkommerfamilie behoort is voor een kenner met een oogopslag te zien. De verspreid staande handnervige bladeren, klimranken, regelmatige vijftallige bloemen met onderstandig vruchtbeginsel zijn typisch voor deze familie. Het is een caudex-plant, zodat hij in plantencollecties wel eens voorkomt. Bladeren en stengels staan bij de lokale bevolking bekend als smakelijke salade, mits goed gekookt. De plant bevat bittere curcubitacine, net zoals veel komkommerachtigen. De uitdrukking bitter maakt gezond klopt in dit geval, de plant bevat ook cytotoxinen waarvan wordt gezegd dat deze stof anti-tumor activiteit heeft en een ontstekingsremmende en een pijnstillende werking. De enige wilde Nederlandse vertegenwoordiger van de komkommerfamilie is de heggerank.

Corallocarpus bainesii is inheems in Tanzania, Zambia, Mozambique, Zimbabwe, Botswana, Angola, Namibia en Zuid-Afrika.

Verslag excursie 8 augustus 2023

Kasbezoek bij Johanna en Ben op dinsdag 8 augustus.

Op deze zomeravond waren de leden uitgenodigd bij Ben en Johanna. Nadat we op de nieuwjaarsborrel al het huis hadden bezichtigd, was nu de beurt aan hun nieuwe aangebouwde kas. Als eerste kwam ik achterom binnen en Ben verwelkomde mij hartelijk in hun nieuwe aanbouw. Spoedig gevolgd door Threes, Nia en Jac en Gerard en Truus. Bij dat aantal bleef het en zo konden wij allemaal plaats nemen in de kas en net over de drempel kas/serre en woonkamer. De planten van Johanna hadden (weer) een nieuw onderkomen in de ene helft van de kas. Veel opnieuw al opgepot en de vele euphorbias en haworthias en de rest van haar collectie stond er goed bij. Na de verschillende tijdelijke onderkomens kunnen haar planten nu wel weer tot rust komen. Hoe haar planten deze plek gaan vinden is nog afwachten, zeker wat betreft de Madagaskar euphorbias.

De andere zijde was voor Ben zijn planten. Strikte scheiding jawel. Ben wees ons herhaaldelijk er op dat er een (fictieve) streep door de kas loopt!!

Hij had een grote planten-tafel volgestort met bims en daarin wil hij planten van de Canarische eilanden combineren met Zuid-Afrikaanse mesems. Daarnaast stonden een aantal bakken met zaaigoed. Hij kan nog wel wat jaartjes door met zijn groeiende verzameling. En dat was mooi om te zien: de oudere collectie van Johanna en de nieuwe in opbouw verzameling van Ben. We gaan het volgen.

Trots waren beiden over de aanbouw. Kas ziet er inderdaad prachtig uit en zoals ik Johanna in elk geval goed ken was er een prachtige tegelvloer aangelegd. Goed schoon te houden dus. De nieuwe airco-unit moet gaan zorgen voor verwarming en koeling. Natuurlijk dubbelglas. En grote deuren naar tuinzijde en naar binnen. Kortom: een paradijsje.

Het werd weer een gezellige avond; het weer liet niet toe dat we buiten konden zitten maar door de kas heen hadden we toch zicht op een mooie vijverpartij. De tuin doen we een andere keer! Een gezellige avond met koffie, taart, wijn en spijs tussen onze succulente-planten.

Riet

Red: En weer goede gaven van Threes die na de courgette op de vorige bijeenkomst ons nu veraste met heerlijke sperziebonen van eigen teelt.

Foto Threes

Foto Threes

Foto Threes

Mesemplanten op bims in grote bak. In die grijze pijpen wordt grondwater gegeven. Collectie Ben

Foto Ben

Euphorbia's, vooral Zuid-Afrikaanse Soorten. Collectie Johanna

Foto Ben

Tablet met diverse geslachten. Collectie Johanna

Foto Ben

De ondergang van een olifantspoot

Mijn oude olifantspoot wilde dit jaar maar niet uitlopen. Alle jonkies hadden al een nieuwe spriet geproduceerd, maar hij was nu wel erg laat. Eens goed van dichtbij bekeken en aan de oude stengels getrokken. Mmm...die gaven wel erg gemakkelijk mee en ja hoor, ik kon ze er zo uittrekken en de onderkant hiervan was niet erg hoopvol. Ik herinnerde mij nu ook dat, niet alleen op de stengel, maar ook op de plek, waar de stengel uit de caudex kwam, wolluis gespot was. Wel behandeld, maar niet erg succesvol.

De omvang van de knol had inmiddels de respectvolle omvang van 35 cm gekregen. Er bleef niets anders over dan maar eens naar de wortels te kijken. Op het eerste gezicht zagen die er niet eens zo slecht uit. Maar toen ik eens in het lichaam prikte, bleek deze volledig rot te zijn. Het materiaal bleek helemaal sponzig te zijn en hoe verder ik hem afpelde werd het steeds dramatischer. Zie foto's.

Ik heb hem zelf gezaaid met zaad van het Clichéfonds in 1988. Hij heeft dus een respectabele leeftijd van 35 gehaald. Niet zo oud als olifanten kunnen worden..... 4 Verhuizingen overleefd. De 5e werd hem blijkbaar fataal.

Een beetje zeer deed het wel.....

Johanna

Hologig wezen

Foto Johanna

Sponsachtig materiaal

Foto Johanna

getsie

Foto Johanna

2019 nog in volle glorie,

Foto Johanna